

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ 2023 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ
ՀԱՄԱՌՈՏՆԿԱՐԱԳԻՐԸ**

ՏԱՐԱԾՔԸ (ՀՀ տարածքի 15.1%-ը)	4506 քառ.կմ
ԲՆԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՀՀ բնակչ. 4.7%)	135.8 հազ. մարդ
որից՝ քաղաքային	89,9 հազար մարդ
գյուղական	45.9 հազար մարդ
ԲՆԱԿԶՈՒԹՅԱՆ ԽՏՈՒԹՅՈՒՆԸ	30,1 մարդ/կմ.ք.
ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԹԻՎԸ	7
Որից բացառապես գյուղական բնակավայրեր ընդգրկող համայնքներ	2
ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ԹԻՎԸ	139
Որից սահմանամերձ, լեռնային բարձր լեռնային	108
ՍԱՀՄԱՆԻ ԵՐԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	472 կմ
Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ	42 կմ
Ադրբեջանի Հանրապետության հետ	382 կմ
(որից 110 կմ՝ Նախիջևանի ԻՀ-ի հետ)	
ՄԱՐԶԿԵՆՏՐՈՆԸ	ք. Կապան

Սյունիքի մարզը, 2016-2017թթ. խոշորացման գործընթացի արդյունքում, ընդգրկում է 8 համայնք, որից 5-ը ներառում է և քաղաքային, և գյուղական բնակավայր, 3-ը՝ միայն գյուղական: 2022 թվականին Սիսիան և Գորայք համայնքների միավորման արդյունքում համայնքների թիվը պակասել է մեկով:

Մարզում բազմաճյուղ տնտեսության կազմակերպման և զարգացման համար առկա են անհրաժեշտ նախապայմաններ:

**Մարզպետարանի գործունեության կազմակերպման
ընդհանուր հարցեր**

Մարզպետի աշխատակազմի 2022թ. գործունեության համար հստակեցվել էին մարզի զարգացման հիմնական ռազմավարություններն ու ուղղությունները, մարզում առկա և առաջնահերթ լուծում պահանջող սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրները՝ 44-օրյա պատերազմից և ՀՀ-ի ինքնիշխան տարածք ադրբեջանական զինուժի սեպտեմբերյան ներխուժումից հետո ստեղծված նոր իրողություններով: Առանձին հիմնախնդիրների լուծման համար մշակվել են անհրաժեշտ միջոցառումների ծրագրեր, դրանք ներառվել մարզպետի աշխատակազմի կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքային ծրագրերում:

Սահմանված կարգով կազմակերպվել է մարզային ենթակայության 132 կազմակերպությունների գործունեությունը, համակարգվել հանրապետական գործադիր մարմինների ավելի քան 51 տարածքային ծառայությունների աշխատանքը:

Համայնքների, հանրապետական գործադիր մարմինների, մարզային ենթակայության կազմակերպությունների և մարզպետարանի ստորաբաժանումների ղեկավարների հետ անցկացվել 18 խորհրդակցություն, որից 3-ը՝ արտագնա: Մի շարք օբյեկտիվ հանգամանքներով պայմանավորված՝ կայացել է մարզի խորհրդի ընդամենը 2 նիստ: Մարզի խորհրդի նիստում, խորհրդակցություններում քննարկվել են մարզի ընդհանուր սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի, կրթության, մշակույթի, առողջապահության

և սոցիալական ապահովության խնդիրներին առնչվող, ինչպես նաև քաղաքաշինության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, սուբվենցիոն տարբեր ծրագրերի իրագործման ընթացքի, գորակոչի կազմակերպման, ռազմական գործողությունների հետևանքների հաղթահարման հետ կապված և այլ հարցեր:

Մարզի համայնքների տնտեսական և սոցիալական ենթակառուցվածքների զարգացումն ապահովելու նպատակով համայնքների կողմից 2022 թվականին ներկայացված և հավանության արժանացած 28 սուբվենցիոն ծրագրերի նախահաշվային արժեքը կազմել է 7,7 մլրդ ՀՀ դրամ:

2023 թվականի համար մարզի համայնքներից ներկայացվել թվով 24 սուբվենցիոն ծրագրերի ամբողջական փաթեթ, շուրջ 5.9 մլրդ ՀՀ դրամի նախահաշվային արժեքով:

Սուբվենցիոն ծրագրերի ամբողջական փաթեթներ չեն ներկայացվել Գորայք և Սիսիան համայնքներից:

Մարզպետարանի կարևորագույն խնդիրներից է եղել փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանն աջակցելը և դրա համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծումը, հաշվի առնելով, որ փոքր և միջին ձեռնարկությունները հիմնականում օգտագործում են տեղական ռեսուրսներ, չեն պահանջում խոշոր ներդրումներ և աշխատատեղեր են ապահովում համեմատաբար կարճ ժամանակահատվածում:

Սյունիքի մարզպետարանը շարունակել է աշխատանքները գործընկեր կառույցների հետ, ինչպես նաև մշակվել և գործարկվել է արտաքին կապերի ընդլայնմանն ու զարգացմանն ուղղված միջոցառումների նոր մոդել:

2022թ. ընթացքում ռաումնասիրվել է մարզի համայնքներից ստացված ավագանիների նիստերում ընդունված 644 որոշում, որից՝ 594-ը՝ անհատական, 48-ը՝ նորմատիվ, 2 լոկալ; Դրանց՝ ՀՀ օրենսդրության համապատասխանության մասին կազմվել է 71 եզրակացություն: Ուսումնասիրվել է մարզի համայնքերի կողմից ընդունված և մարզպետարան առաքված թվով 5212 որոշում:

Քաղաքացիական ծառայության թափուր պաշտոնների համար իրականացվել է 4 մրցույթ և դրանց արդյունքում համապատասխան պաշտոններում կատարվել նշանակումներ: Կնքվել է 4 աշխատանքային պայմանագիր: Սահմանված կարգով առկա և հեռավար կարգով վերապատրաստում են անցել 10 քաղաքացիական ծառայող:

2023թ. ընդունվել է մարզպետի 550 որոշում, առաքվել է 9223 փաստաթուղթ, մարզպետարան մուտքագրվել՝ 14956 թղթակցություն:

2023թ. ընթացքում կատարվել է 84 քաղաքացիների ընդունելություն: Մարզպետի մոտ ընդունելության համար հերթագրված և ընդունելությանը մասնակցած քաղաքացիների վերաբերյալ տեղեկատվությունը պարբերաբար տեղադրվում է մարզպետարանի պաշտոնական կայքում:

Տարածքային կառավարման, տեղական ինքնակառավարման և հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ստորաբաժանումների գործունեությանն առնչվող հարցեր

2022 թվականին մարզի 4 համայնքներում իրավական և մասնագիտական հսկողություն է իրականացվել տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության նկատմամբ՝ համաձայն հաստատված աշխատանքային ծրագրի:

2022 թվականին մարզպետը, «Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքով իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակներում ապահովել է Սյունիքի մարզի նոր խոշորացված Սիսիան

բազմաբնակավայր համայնքում կայացած համայնքի ավագանու՝ համամասնական ընտրակարգով ընտրության հետ կապված գործառույթների իրականացումը:

Մեթոդական և խորհրդատվական օգնություն է ցուցաբերվել մարզի համայնքապետարանների աշխատակազմերին՝ իրենց լիազորությունների իրականացման հետ կապված հարցերով:

Ապահովվել է ՀՈԱԿ-ների տնօրենների, ինչպես նաև համայնքային ծառայության թափուր պաշտոններ համալրելու համար հայտարարված մրցույթների հրապարակայնությունը:

2022 թվականի ընթացքում համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնների համալրման նպատակով կայացել է 69 մրցույթ, ատեստավորվել է 51, վերապատրաստվել՝ 52 համայնքային ծառայող:

ՀՀ ԱԻՆ ճգնաժամային կառավարման ակադեմիայում վերապատրաստվել են մարզպետի աշխատակազմի, տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու կազմակերպությունների 94 աշխատակիցներ, կազմվել է 2023 թվականի վերապատրաստումների պլան-ժամանակացույցը:

Մարզի բոլոր համայնքներն ապահովված են համակարգչային տեխնիկայով և համացանցային կապով, էլեկտրոնային փոստարկղներով, համայնքային կառավարման տեղեկատվական համակարգերով, ունեն համացանցային պաշտոնական կայքեր:

Մարզպետարանի կայքում պարբերաբար հրապարակվել են նաև համայնքների ավագանիների կողմից ընդունված և 2022 թվականի ընթացքում մարզպետարան առաքված որոշումները, ՀՈԱԿ-ների տնօրենների և համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնների համար մրցույթների մասին հայտարարությունները և համայնքներին վերաբերող այլ տեղեկատվություն:

Սահմանված ժամկետներում ուսումնասիրվել, մշակվել և ընթացք են տրվել զորահավաքային նախապատրաստության և զորահավաքային առաջադրանքների հետ կապված փաստաթղթերին, անհրաժեշտ աջակցություն է ցուցաբերվել պահեստազորայինների եռամսյա վարժական հավաքների կազմակերպման աշխատանքներին: Մարզում զինապարտների մասնակցության և ավտոտրանսպորտային միջոցների հավաքագրման մասով ամբողջությամբ կատարվել է 2022 թվականին անցկացված եռամսյա վարժական հավաքների կազմակերպման առաջադրանքը:

Մարզպետը, որպես մարզի զորակոչային հանձնաժողովի նախագահ, իր իրավասության շրջանակներում օժանդակություն է ցույց տվել մարզի ՀՀ ՊՆ զորակոչային և զորահավաքային համալրման ծառայության Սյունիքի մարզի տարածքային ստորաբաժանմանը՝ զորակոչերի նախապատրաստման և անցկացված ուսումնավարժանքների կազմակերպման ժամանակ:

Մարզային զորակոչային հանձնաժողովի կողմից 78 քաղաքացու վերաբերյալ եզրակացություն է տրվել շարքային կազմի պարտադիր զինվորական ծառայության զորակոչից տարկետում տալու մասին:

Կատարվել են ամառային զորակոչի պլանային առաջադրանքները (103,6%), իսկ ձմեռային զորակոչն ընթացքի մեջ է:

Սերտ համագործակցություն է հաստատվել ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի և ՀՀՊՆ, ՀՀ ԱԱԾ սահմանապահ զորքերի և ՌԴՊՆ՝ մարզի տարածքում տեղակայված զորամասերի միջև:

Մարզպետի 2021 թվականի դեկտեմբերի 22-ի N541-Ա որոշմամբ հաստատվել է «Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզի արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության համակարգերի

նախապատրաստման 2022 թվականի հիմնական միջոցառումների պլան»-ը, որն ամբողջությամբ կատարվել է:

2022թ.-ի հաշվետու ժամանակահատվածում Կապան համայնքի 11 գյուղերում անց է կացվել շտաբային ուսումնավարժություններ «Բնակչության տարահանման և հրդեհաշիջման աշխատանքների կազմակերպումը խոշոր անտառային հրդեհների դեպքում» թեմայով:

ՔՊ միջազգային օրվա կապակցությամբ Սյունիքի մարզի թվով 19 դպրոցներում անց է կացվել հատուկ տակտիկական ուսումնավարժություններ և դասախոսություններ «Տարահանման և պատսպարման կազմակերպումը հակառակորդի օդուժի ռմբակոծության դեպքում» թեմայով: Մարտի 23-30-ը Սյունիքի ՄՓՎ ստորաբաժանումների կողմից հատուկ կարևորագույն օբյեկտներում անց է կացվել հատուկ տակտիկական ուսումնավարժություններ:

Մարզային ՔՊ ծառայությունների շտաբի պետերի հետ անց է կացվել հրամանատարական պատրաստության պարապմունքներ:

2022 թվականի ընթացքում մարզում գրանցվել են 880 արտակարգ դեպքեր, որոնցից՝ 689-ը՝ տեխ-նաժին, 191-ը՝ տարերային:

Մարզում առկա է 146 հատ շշակ և 1 հատ բարձրախոս, որից սարքին է 121 շշակ և 1 հատ բարձրախոս, միասնական համակարգով մարզային ճգնաժամային կառավարման կենտրոնին է միացված 29 շշակ:

Ընդհանուր թվով մարզում առկա են փրկարարական և անհետաձգելի վթարավերականգնողական աշխատանքների համար քաղաքացիական պաշտպանության 595 կազմավորումներ՝ 2892 մարդ անձնակազմով և 1201 տրանսպորտային միջոցներ ու 796 ինժեներական տեխնիկա:

Տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ՔՊ ինժեներական ծառայությունների հետ համատեղ ուսումնասիրվել են բնակչության պատսպարման թաքստոցների վիճակը՝ բնակչության պատսպարման կազմակերպման հնարավորության տեսանկյունից:

Կազմվել են 2020 թվականի 44-օրյա պատերազմի, 2022 թվականի սեպտեմբերի 13-ի ագրեսիայի ընթացքում զինծառայողների կյանքին և առողջությանը պատճառված վնասի դիմաց հատուցում ստանալու համար մարզի 10 զոհված, 7 վիրավոր և 6 անհետ կորած զինծառայողների գործերը և ներկայացվել պաշտպանության նախարարություն:

Մարզպետի աշխատակազմում վարվում է Արցախից տեղահանված և մարզում ժամանակավոր բնակվող Արցախի Հանրապետության քաղաքացիների տեղեկատվական բազան: Մարզում 2023 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ բնակվում են Արցախից տեղափոխված 992 ընտանիքներ կամ 3697 մարդ:

Սոցիալական աջակցություն է ցուցաբերվել մարզի Կապան, Տեղ և Գորիս համայնքների՝ 2020 թվականի 44-օրյա պատերազմի ժամանակ հրետակոծությունից անկած, հայ-ադրբեջանական շփման գիծն անցած և 2022 թվականի սեպտեմբերի 12-14-ը Ադրբեջանի ագրեսիայի ժամանակ հակառակորդի տիրապետության տակ անցած գյուղատնտեսական կենդանիների կորուստ ունեցած բնակիչներին:

Կազմվել է մարզի Շոունուխ և Որոտան բնակավայրերում գտնվող և Ադրբեջանի վերահսկողության տակ անցած բնակելի անշարժ գույքի հասցեում հաշվառված կամ այդ հասցեում փաստացի բնակված քաղաքացիներին օժանդակելու համար ՀՀ կառավարության 2021 թվականի փետրվարի 4-ի N 112-Լ որոշմամբ հաստատված

միջոցառման շահառուների ցանկը և ներկայացվել ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն:

Աշխատանքներ են տարվել աշխարհագրի պատրաստության աջակցման ուղղությամբ, մասնավորապես՝ սահմանամերձ 3 բնակավայրերի աշխարհագրային կազմավորումներն ապահովվել են կեցավայրերի կազմակերպման համար անհրաժեշտ կենցաղային պարագաներով և հանդերձանքով:

Միջոցներ են ձեռնարկվում սահմանամերձ մյուս բնակավայրերի՝ տեղակայվելիք աշխարհագրայիններին նմանատիպ օժանդակություն ցուցաբերելու ուղղությամբ:

Մարզում կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացումն ըստ բնագավառների

❖ Ֆինանսական բնագավառ

2022 թվականի ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեից մարզին հատկացված միջոցների ֆինանսավորումը կազմել է 99.49%:

Առողջապահության բնագավառում հիվանդանոցային, շտապ օգնության, ամբուլատոր-պոլիկլինիկական և նեղ մասնագիտական /հոգեբուժական/ դիսպանսերային ծրագրերով նախատեսված ծառայությունների բազային ծավալը 2022թ. կազմել է 2.4 մլրդ դրամ, որն առողջապահության գործակալության կողմից ընդունվել և փոխհատուցվել է 2,5 մլրդ. դրամ:

ՀՀ պետական բյուջեով 2022թ. մարզի 8 համայնքներին նախատեսված 5.0 մլրդ դրամ դոտացիաները հատկացվել են ամբողջությամբ:

Համայնքների բյուջեները ընդհանուր եկամուտների մասով կատարվել են 70.5 %, իսկ սեփական եկամուտները ապառքներով՝ 101.3%: Բնակչության մեկ շնչի հաշվարկով համայնքների սեփական եկամուտները կազմում է 22.3 հազ.դրամ:

Փաստացի հավաքագրված սեփական եկամուտների 3.0 մլրդ դրամ ընդհանուր ծավալում անշարժ գույքի տեսակարար կշիռը կազմում է 7,5%, գույքահարկինը՝ 24,2%, վարձակալությամբ տրված գույքի վարձավճարներինը՝ 36.3%:

Կազմվել և գլխադասային մարմիններին են ներկայացվել 2023-2025թթ. պետական միջնաժամկետ ծախսային ծրագրերի և 2023թ. բյուջետային ֆինանսավորման հայտերը:

Մարզպետի աշխատակազմի կարիքների համար 2022թ. կազմակերպվել է 65 գնման ընթացակարգ, որոնց արդյունքում կնքված 164 պայմանագրերը հաշվառվել են ֆինանսների նախարարության կողմից: Ընդհանուր առմամբ խնայվել է 228.7 հազ. դրամ:

2022թ. պետական բյուջեով հաստատված մարզպետի աշխատակազմի պահպանման ծախսերի գումարից խնայվել է ավելի քան 4,5 մլն դրամ, որն ամբողջությամբ վերադարձվել է պետբյուջե:

❖ Արդյունաբերության բնագավառ

Մարզի տնտեսության առանցքային ճյուղը արդյունաբերությունն է:

Մարզի արդյունաբերական ձեռնարկություններում թողարկված արտադրանքի ծավալը 2022 թվականին՝ նախնական տվյալներով, ընթացիկ գներով կկազմի շուրջ 535 մլրդ դրամ, որը նախորդ տարվա նկատմամբ փոփոխության չի ենթարկվի: Իրացվել է՝ նախնական տվյալներով, ավելի քան 519 մլրդ դրամի պատրաստի արտադրանք:

Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալում գերակշիռ մաս է կազմում հանքագործական արդյունաբերական արտադրանքը՝ նախնական տվյալներով (ընթացիկ գներով) մոտ 443.6 մլրդ դրամ, կամ ընդհանուրի 85%-ը:

2022 թվականին հանրապետությունում թողարկված արդյունաբերական արտադրանքի մոտ 22%-ը բաժին է ընկել Սյունիքի մարզի արդյունաբերական կազմակերպություններին:

2022 թվականին մարզում արտադրված էլեկտրաէներգիայի ծավալը նախնական տվյալներով կազմել է 1.1 մլրդ. կվտ/ժամ:

❖ **Քաղաքաշինության բնագավառ**

Սահմանված կարգով կատարվել են զոհված (մահացած) և հաշմանդամ դարձած զինծառայողների (ազատամարտիկների) ընտանիքների բնակարանային պայմանների բարելավման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները: 2022թ. ընթացքում ՀՀ պաշտպանության նախարարության կողմից բնակարանի գնման վկայագրեր չեն տրվել: 2022թ-ին բնակարանային պայմանների բարելավման նպատակով հաշվառման են վերցվել զոհվածի 7 և հաշմանդամ դարձածի 1 ընտանիք:

Տարվա ընթացքում գազասպառող են դարձել Մեղրի բնակավայրի 16 ընտանիք: Տարեսկզբի 26286-ի դիմաց բաժանորդների թիվը տարեվերջին հասել է 26477 կամ աճը կազմել է 0,7 %: Գազասպառող տնտեսվարողների թիվը 551-ից հասել է 579-ի, կամ աճը կազմել է 4,9%:

Տարվա ընթացքում սպառված գազի ծավալը կազմել է 57,2 մլն խոր.մ:

Համակարգված աշխատանքներ են տարվել աղբահանության և սանիտարական մաքրման կազմակերպման ուղղությամբ: 2022 թվականին գույքագրված 38 աղբավայրերը շարունակել են նույնությամբ շահագործվել: Աղբանոցների վերացման ուղղությամբ աշխատանքներ չեն իրականացվել: Տնտեսվարող սուբյեկտների հետ կնքված պայմանագրերի թիվը 2022 թվականի ընթացքում 2234-ից հասցվել է 2241-ի: Աղբահանության ինքնաձախսաձածկման ուղղությամբ 2021 թվականի եկամուտ-ծախս հարաբերակցությունը կազմել է 70%:

2022թ-ին աղբահանություն իրականացվել է մարզի 68 բնակավայրերում, նախատեսված 63-ի փոխարեն:

Աղբահանության վճարների հավաքագրումը կազմել է 351,9 մլն դրամ, որից բնակչությունից 184,4 մլն դրամ, իրավաբանական անձանցից 167,5 մլն դրամ:

Աղբահանության ծառայությունների վրա կատարված ծախսերը կազմել են 506,8 մլն դրամ:

Սահմանված կարգով կատարվել են զոհված (մահացած) և հաշմանդամ դարձած զինծառայողների (ազատամարտիկների) ընտանիքների բնակարանային պայմանների բարելավման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները:

❖ **Ճանապարհաշինության բնագավառ**

Մարզի ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տարբեր նշանակության ճանապարհային ցանցի երկարությունը, կազմում է 1014.75 կմ, այդ թվում միջպետական՝ 352.0 կմ, հանրապետական՝ 163.05 կմ և մարզային նշանակության 499.7 կմ:

Տարվա ընթացքում որոշակի աշխատանքներ են կատարվել միջպետական, հանրապետական և մարզային նշանակության ճանապարհների հիմնանորոգման ու պահպանման ուղղությամբ:

ՀՀ պետական բյուջեով 2022 թվականի ընթացքում մարզի ճանապարհաշինարարական և այլ կազմակերպությունների կողմից ընդհանուր առմամբ իրականացվել է ավելի քան 4.77 մլրդ դրամ ընդհանուր գումարի աշխատանքներ, այդ թվում տարբեր նշանակության ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային ճանապարհների հիմնանորոգման, միջին նորոգման համար՝ մոտ 3.7 մլրդ. դրամ, իսկ պահպանման, շահագործման և ձմեռային պահպանության համար 1099.7 մլն դրամ:

ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությանը պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին միջպետական, հանրապետական նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանության, ընթացիկ պահպանման ու շահագործման համար կատարվել է 896.9 մլն.դրամի աշխատանքներ:

2021թ պետական բյուջեից միջպետական նշանակության ճանապարհների հիմնանորոգման համար հատկացված 25,71 մլրդ. դրամից իրականացվել և 2022թ ավարտվել են Մ-2, Երևան-Երասխ-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման կմ 196+000-կմ202+200 հատվածի հիմնանորոգում ավելի քան 923,1 մլն. դրամի աշխատանքներ, Մ-13, /Մ-2/-Անգեղակոթ-Նախիջևանի սահման կմ0+000-կմ8+000 հատվածի հիմնանորոգում 955,2 մլն դրամի աշխատանքներ, Տ-8-93, Լծեն-Տաթև տեղական նշանակության կմ0+000-կմ9+500 հատվածի վերակառուցում, Մ-17, /Մ-2/(Կապան)-Ծավ- /Մ-2/ ավտոճանապարհի Կապան-Ճակատեն շրջանցիկ ճանապարհահատվածի կառուցում Հ-46 (Քաշունի գյուղի խաչմերուկից)-Բարձրավան ավտոճանապարհի կառուցում, Հ-46 (Քաշունի գյուղի խաչմերուկից)-Բարձրավան ավտոճանապարհի կառուցում և այլն :

Արհեստական կառույցների պահպանության և շահագործման (Արաքս գետի Մեղրիի կամուրջ) և Մ-2 ճանապարհի նշագծման համար ծախսվել է 87,8 մլն դրամ:

Մարզպետարանի պատվիրատվությամբ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին մարզում իրականացվել են մարզային նշանակության ճանապարհների 260,0 կմ երկարությամբ՝ ձմեռային պահպանության և 114,9 կմ երկարությամբ՝ ընթացիկ պահպանման և շահագործման գծով՝ 202,821 մլն. դրամի աշխատանքներ:

❖ Գյուղատնտեսության և բնապահպանության բնագավառ

Մարզի 43.9 հազ.հա վարելահողերից 2022թ. գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման նպատակով գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսությունների կողմից ցանքատարածությունների տակ է դրվել վարելահողերից բերքի տակ եղած ցանքային

տարածությունները կազմել են 19.6 հազ.հա, որը կազմում է ընդհանուր վարելահողերի 47,5 %, անցած տարվա 20,8 հազ.հա-ի համեմատ 1.2 հազ.հա-ով պակաս:

«Սերմարտադրողների միություն» ՍՊԸ-ի (ՍԱՍ) միջոցով մարզի համայնքների տրվել է՝ աշնանացան ցորենի 50 տոննա էլիտա, 150 տոննա առաջին վերարտադրության սերմացու:

Տարվա ընթացքում «Մեղրիի տարածաշրջանի պտղաբուծության զարգացման» ՀԿ-ն «Բնապահպանության զարգացում» ծրագրի միջոցով իրականացվել է վաղահաս տնկիների (սալոր, կեռաս, թուզ, արքայանարինջ) ներդրում:

Գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման համար ՀՀ կառավարության կողմից սուբսիդավորվել գարնանացան մշակաբույսերի (գարի, ցորեն, կորնգան, առվույտ, հատիկաընդետեն՝ ոսպ, ոլոռ և սիսեռ) և թե՛ աշնանացան ցորենի սերմացուները: Կատարվել է 10892,8հա աշնանացան,3007,9հա գարնանացան հացահատիկային մշակաբույսերի ցանքս:

Պետական աջակցության ծրագրերի շրջանակներում ՀՀ կառավարության կողմից մարզը 2022թ-ի գարնանը ձեռք է բերել 939,6 տ ազոտական պարարտանյութ:

Շարունակվել է ՀՀ կառավարության կողմից գյուղատնտեսական պետական օժանդակության ծրագրերի, սուբսիդավորված վարկերի տրամադրման, լիզինգային եղանակով գյուղտեխնիկայի և գյուղգործիքների ձեռքբերման գործընթացը:

ՄԱԿ-ի պարենի համաշխարհային ծրագրի միոցով մարզի 3 համայնքների 7 բնակավայրերում իրականացվել է ոռոգման ջրագծերի կառուցման աշխատանքներ, բացի դրանից Խնձորեսկում շարունակվում է հատիկաընդետեն կուլտուրաների վերամշակման գործարանի կառուցման աշխատանքները: Կարմիր Էսաչ միջազգային կազմակերպության, տարբեր ՀԿ-ների և հիմնադրամների կողմից մարզի համայնքներին և առանձին տնտեսավարողների տրամադրվել է գյուղտեխնիկա և գյուղսարքավորումներ, կաթիլային ոռոգման համակարգեր, մեղվափեթակներ, չրի ապարատներ, սառնարանային սարքավորումներ, սաժիլներ, տնկիներ, անասնակեր, խոճկորներ:

ՀՖՀ -ի հիմնադրամի կողմից մարզի տնտեսավարողներին գարնանը տրվել է 110 000 պտղատու ծառատեսակներ, 1,2 մլն սաժիլ, 25 ջերմոց:

2022 թվականի գարնանը կատարված մոնիթորինգի արդյունքում մարզի Սիսիան համայնքի՝ 5 և Տեղ համայնքի՝ 4 բնակավայրերի առավել վարակված 325հա գյուղատնտեսական նշանակության հողատեսքերում <Օկնոգինա> թրթուրների դեմ քիմիական պայքարի միջոցառումներ իրականացնելու նպատակով ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության կողմից մարզին անհատույց տրամադրվել է 65 Լ «Տրիումֆ» տեսակի միջատասպան թունանյութ, մարզպետարանի կողմից՝ 500լ դիզվառելիք: 2022թ. մարզի առավել վարակված 8297 հեկտար տարածության վրա մկնանման կրծողների դեմ քիմիական պայքարի միջոցառումներ իրականացնելու նպատակով ձեռք է բերվել 663,74 լիտր «ԲրոմաԼադ» և «Բրոմոնգիդ-Ֆլյուիդ» մկնասպան թունանյութեր:

2022թ. ընթացքում գյուղատնտեսական աշխատանքներում ներգրավված է եղել մարզում առկա գյուղտեխնիկայի 90%-ը:

2022թ. մարզի 9 բնակավայրերի համար կատարվել են ագրոքիմիական քարտեզների մշակման աշխատանքներ:

Մաքրվել են ոռոգման ներքին ցանցերը, բոլոր հայտ ներկայացրած գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություններին տրվել է անհրաժեշտ չափի ոռոգման ջուր: 2022թ. մարզում ոռոգվող հողատարածքը կազմել է 1396.1հա:

Պետպատվերի շրջանակներում իրականացվող պատվաստուկների և հակահամաճարակային այլ միջոցառումների համար ձեռք են բերվել անհրաժեշտ պարագաներ և անասնաբուժական ծառայության հետ համատեղ վերահսկվել և համակարգվել են գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունների դեմ պայքարի աշխատանքները: Տարիներ շարունակ մարզում խնդիր է անասնաբույժ կադրերի պակասը: Արդեն 5-րդ տարին է մարզի՝ Գորիս, Տեղ, Տաթև և Սիսիան համայնքներում չի լուծվել անասնաբույժների խնդիրը, որոշակի լուծում տալու համար անասնաբույժներին լրացուցիչ վճարումներ են կատարվել:

Տարվա ընթացքում զանգվածային հիվանդություններ չեն արձանագրվել:

Մարզում գործում է 5 տոհմային տնտեսություն՝ 600 գլխաքանակով: Տարվա ընթացքում կատարվել է 300 գլուխ խոշոր եղջերավոր անասունների (կովերի) արհեստական սերմնավորում:

Սահմանվել է առավել ուժեղացված հսկողություն մսամթերքների վաճառքի կետերում: Մարզում կա 55 մսի իրացման կետ (Կապան՝ 29, Մեղրի՝ 6, Գորիս՝ 10, Սիսիան՝ 11): Մարզում մսամթերքի վերավաճակման արտադրությունը՝ 1հատ, <Մարիլա> ՍՊԸ:

Մսի վաճառքը թույլատրվում է միայն փորձաքննության արդյունքներից ելնելով: Այդ նպատակով մարզի բոլոր քաղաքներում բացվել են փորձաքննության լաբորատորիաներ: Աշխատանքներ են տարվում իսպառ վերացնելու մսի բակային, փողոցային վաճառքը: Մարզում գործում է 5 սպանդանոց, ևս 6-ը գտնվում են շինարարության փուլում: Սպանդանոցների շահագործումից հետո այս խնդիրը իսպառ կվերանա:

2022 թվականի տվյալ ժամանակահատվածում <<Ռ-29>>-ի գլխավորությամբ շարունակել ենք նախարարչի դաշտային ճանապարհների կայացման աշխատանքները:

Արցախյան պատերազմի հետևանքով մարզի գյուղատնտեսությունը ունեցել է մեծ կորուստներ՝ հողերի, անասնազխաքանակի, գյուղտեխնիկայի, շարժական տնակների մասով: Անասնազխաքանակի կորուստների համար ՀՀ կառավարության և մարզպետի կողմից տուժածներին տրվել է ֆինանսական աջակցություն:

Անհրաժեշտ ուշադրություն է դարձվել բնության և շրջակա միջավայրի պահպանությանը, ապահովվել համագործակցություն բնապահպանական խնդիրներով զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների հետ:

Աշխատանքներ են տարվել համայնքների ընդհանուր օգտագործման տարածքներում ապօրինի ծառահատումների, աղբակույտերի և արտադրական թափոնների տեղափոխման ուղղությամբ:

Տեղական ծրագրեր են մշակվել նաև գյուղական բնակավայրերում ծառատնկումների կազմակերպման, փողոցների մաքրման ուղղությամբ:

Ապահովվել է նաև համագործակցությունը բնական պաշարների և ընդերքօգտագործման բնագավառում: Տասներեք կազմակերպություն ունի մարզում ընդերքն օգտակար հանածոների շահագործման նպատակով ուսումնասիրության լիցենզիա:

ՀՀ-ում, ինչպես նաև մարզում տիրող ռազմական դրությամբ պայմանավորված տարվա ընթացքում մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ համատեղ, հարկ եղած դեպքում նաև վարչական ղեկավարների և բնակիչների հետ, անց են կացվել քննարկում-գրույցներ՝ ռազմական իրավիճակում արագ արձագանքման, անտառային խախտումների նվազեցման, աղբահանության, ինչպես նաև հակահրդեհային կանոնների պահպանմանն ուղղված մի շարք միջոցառումներ:

Մարզում սիգ ձկնատեսակի փողոցային առևտուրը վերահսկելու և դադարեցնելու նպատակով ձևավորվել են աշխատանքային խմբեր և իրականացվել են ստուգայցեր:

Տարվա ընթացքում անտառտնտեսությունների միջոցով մի շարք բնակիչներ ապահովվել են թափուկ վառելիքայտով:

❖ **Հողօգտագործման բնագավառ**

2022թ. գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման նպատակով մարզի մոտ 44.0 հազ.հա վարելահողերից օգտագործվել է 36.2 հազ. հա: Բարձրադիր և սահմանամերձ գոտիներում գտնվելու, մեծ թեքություններ ունենալու և տնտեսապես ոչ շահավետ լինելու պատճառներով համայնքներում չի օգտագործվել մոտ 7.8 հազ. հա վարելահող, այդ թվում՝ 4.2 հազ. հա պետական և համայնքային սեփականության:

Մարզի պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերից (անկախ հողամասերի նպատակային նշանակությունից) 2022թ. հողօգտագործողների կողմից օգտագործվել է (վարձակալություն, կառուցապատման իրավունք, սերվիտուտ և այլն) ավել քան 49.5 հազ. հեկտար՝ տարեկան շուրջ 630 մլն դրամ վճարով: 2022 թվականի հողօգտագործման դիմաց հաշվարկված վճարներից գանձումները կազմել են 95.1%:

2022թ. մարզի 5 համայնքներում տարբեր նպատակային նշանակության հողամասերից աճուրդ-վաճառքի ձևով օտարվել է 35.0 հա հողամաս: Հողերի օտարումից տեղական բյուջեներ է մուտքագրվել ավելի քան 115 մլն. դրամ, որը օտարված հողամասերի կադաստրային արժեքների հանրագումարը գերազանցում է ավելի քան 30.5%-ով:

2022թ. ընթացքում համայնքներում փոփոխվել է 42 միավոր, ավելի քան 60 հեկտար ընդհանուր մակերեսով հողամասերի նպատակային նշանակությունը՝ ինչը խթան կհանդիսանա մարզում սահմանային անվտանգության, ընդերքօգտագործման, այլընտրանքային էներգետիկայի, զբոսաշրջության, հասարակական սպասարկման և ենթակառուցվածքների զարգացման համար: Արդյունքում իրականացվել է ավելի քան 3.1 մլրդ. Դրամի կապիտալ ներդրումներ:

2022թ. հողամասերի նպատակային նշանակությունների փոփոխության արդյունքում՝ որպես կադաստրային արժեքների տարբերություն հաշվարկված գումարները համայնքների բյուջեներ են մուտքագրվել ամբողջությամբ:

❖ **Առողջապահություն բնագավառ**

Ոլորտում 2022թ. մարզպետի աշխատակազմի գործունեությունը հիմնականում ուղղված էր ապահովելու գործող առողջապահական հաստատությունների համաչափ զարգացումը, առողջության առաջնային պահպանման, մոր և մանկան առողջության, ծննդօգնության, շտապ օգնության և բուժական անկախարձական կետերում ցուցաբերվող բուժօգնության բարձր որակը ու մատչելիությունը: Առանձնակի ուշադրություն էր դարձվում պացիենտների անվտանգության ապահովման գործընթացի վրա, մասնավորապես ինտենսիվ աշխատանքներ են տարվել իմունոկանխարգելման, ինչպես նաև ներհիվանդանոցային վարակի կանխարգելման ուղղությամբ: Վերոգրյալ գործընթացը ավելի կարևորվել է 2020 թվականի մարտից սկսված ԿՈՎԻԴ-19 համավարակի պայմաններում: 2022 թվականին մարզում կատարվել է 5826 ՊՇՌ-թեստ,

դրական արդյունք է արձանագրվել 2330 դեպքում: Հիվանդանոցային բուժօգնություն են ստացել 264 հիվանդներ, մահաբերությունը կազմել է 8%:

2022 թվականին շարունակվել է ԿՈՎԻԴ-ի դեմ պատվաստման գործընթացը, ինչը մարզային հանձնաժողովի կողմից ենթարկվում էր ամենօրյա մոնիտորինգի: 2022 թվականի դեկտեմբերի 29-ի դրությամբ ԿՈՎԻԴ-ի դեմ պատվաստման ընդգրկվացությունը 18-ից բարձր տարիքի կցագրված բնակչության շրջանում կազմել է շուրջ 51%:

2022 թվականին ծնելիությունը մարզում կազմել է 8.7 պրոմիլե, մահացությունը՝ 8.1 պրոմիլե, մանկական մահացությունը՝ 4.2, պրոմիլե: Մարզի բնակչության բնական աճը կազմել է 0.6 պրոմիլե:

Մարզային ենթակայության ներքո գործում են 6 փակ բաժնետիրական ընկերություններ (5 բժշկական կենտրոններ և 1 նյարդահոգեբուժական դիսպանսեր):

2022 թվականին ավարտվեց «Տաթևի առողջության կենտրոն» և «Շինուհայրի առողջության առաջնային պահպանման կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի օպտիմալացման գործընթացը և 2022 թվականի նոյեմբերի 1-ից սկսեց գործել օպտիմալացման արդյունքում ստեղծված «Տաթևի առողջության առաջնային պահպանման կենտրոն» ՊՈԱԿ-ը: Այսպիսով, մարզում ձևավորվել և գործում են առողջության առաջնային պահպանման 9 գյուղական կենտրոններ:

10000 բնակչի հաշվով բուժապասարկումն իրականացվել է 16.3 բժշկի և 46.4 միջին բուժաշխատողի միջոցով: 2022 թվականին արտահիվանդանոցային այցելությունների թիվը մեկ բնակչի հաշվով կազմել է 3.0:

Ստացիոնար բժշկական հաստատություններում ծավալված էր ըստ առանձին մասնագիտությունների 370 մահճակալ: Մարզում հիվանդանոցային բուժօգնություն է ստացել 10082 մարդ: Շտապ օգնության ծառայության միջոցով իրականացվել է 18343 կանչ:

2022 թվականին կազմակերպվել է անվճար և արտոնյալ պայմաններով դեղամիջոցներ ստանալու իրավունք ունեցող անձանց դեղերով ապահովման գործընթացը: ՀՀ առողջապահության նախարարությունից ստացվել և բաշխվել է կենտրոնացված գնումներով ձեռք բերված 85.6 մլն դրամի, իսկ մարդասիրական օգնության ճանապարհով՝ 19.6 մլն դրամի դեղորայք, բժշկական պարագաներ: Բժշկական կազմակերպությունների միջոցով բնակչությանը անվճար և արտոնյալ պայմաններով տրամադրվել է 38.8 մլն. դրամի դեղամիջոց:

2022 թվականին առողջապահական ընկերությունների նյութատեխնիկական բազայի հագեցման և կադրերով համալրման գործընթացները կրել են շարունակական բնույթ, իրականացվել են միջոցառումներ՝ ֆինանսական հոսքերի արդյունավետ կառավարման ուղղությամբ:

2022 թվականին խիստ կարևորվել է բուժաշխատողների մասնագիտական հավաստագրման գործընթացը, որը պետք է ավարտվեր 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին: Մարզի բժշկական ավագ(բժիշկներ) մասնագետների 100% և միջին բուժաշխատողների՝ 90% ներկայացվել են հավաստագրման:

2022 թվականի ֆինանսական մուտքերը կազմել են՝ պետական պատվերի կատարողականի դիմաց՝ 2.7 մլրդ. դրամ, իսկ արտաբյուջետային՝ 660.1 մլն. դրամ: ՊԱԳ-ի կողմից կատարողականը փոխհատուցվել է 99,9%: Բուժ հաստատությունները 2022 թվականի աշխատավարձի գծով կրեդիտորական պարտքեր չեն ունեցել:

Համակարգի չլուծված հիմնախնդիրներ են շարունակում մնալ՝

- Կապանի և Գորիսի բժշկական կենտրոնների պոլիկլինիկական մասնաշենքերի հիմնանորոգումը
- Անգեղեկոթի բժշկական ամբուլատորիայի ջեռուցման ապահովումը
- Մեղրիի, Քաջարանի, Սիսիանի, Կապանի բժշկական կենտրոնների և նյարդահոգեբուժական դիսպանսերի համալրումը անհրաժեշտ բժշկական կադրերով
- Մեղրի, Քաջարան և Կապան համայնքներում դիախերձարանների կառուցումը
- Խնձորեսկի, Անգեղակոթի և Շինուհայրի ԱԱՊԿ-ի համար նոր շենքերի կառուցումը
- Սահմանամերձ գյուղերի ԲՄԿ-շենքային պայմանների և հագեցվածության բարելավումը
- Մարզում վերականգնողական կենտրոնի ստեղծումը:

❖ **Սոցիալական բնագավառ**

«Հայաստանի Հանրապետության 2022թ. պետական բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով, Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզպետարանին բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման «Այլ նպաստներ բյուջեից» հոդվածով նախատեսված 30.000.000 դրամն ամբողջությամբ ուղղվել է սոցիալապես անապահով քաղաքացիներին օգնություն հատկացնելուն:

Հաշվետու ժամանակահատվածում դրամական օգնություն ստանալու նպատակով մարզպետին է դիմել 1211 քաղաքացի: Դիմումները սահմանված կարգով ուսումնասիրվել են համապատասխան հանձնաժողովում, որի դրական եզրակացությամբ ընթացք է տրվել 661 դիմումների և հատկացվել 20.000-ից 100.000-ական դրամ օգնություն:

ՀՀ պաշտպանության նախարարությունից ստացվել են սոցիալական ապահովության երաշխիքներից և արտոնություններից օգտվելու տեղեկանքները և հատկացվել զոհված զինծառայողների ընտանիքների անդամներին և զինհաշմանդամներին:

Հաշվետու ժամանակահատվածում պարբերաբար կատարվել է քաղաքացիների ընդունելություն: Կազմակերպվել է 11 ընդունելություն:

Հավաքագրվել և ՀՀ միգրացիոն ծառայություն է ներկայացվել 1988-1992 թթ ժամանակահատվածում Ադրբեջանի Հանրապետությունից արտագաղթած և Սյունիքի մարզում ժամանակավոր կացարաններում բնակվող հինգ ընտանիքների փասաթղթերը՝ բնակարանի գնման վկայագիր ստանալու նպատակով:

2022 թվականի սեպտեմբերի 13-14-ին Ադրբեջանի Հանրապետության կողմից սանձազերծված պատերազմական գործողություններից տուժած 4 քաղաքացիների տրվել է 2 մլն դրամական աջակցություն՝ 1 մլն դրամ վնասված ավտոմեքենայի վերականգնման, 1 մլն դրամ՝ երեք վիրավոր զինծառայողներին առողջական վերականգնման նպատակով:

❖ **Ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բնագավառ**

Համակարգված աշխատանքներ է իրականացվել ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված պետական նպատակային ծրագրերի կատարման ապահովման ուղղությամբ:

Մարզում հաշվառվել է առանց ծնողական խնամքի մնացած 4 երեխա: Որպես խնամատար ծնող դառնալ ցանկացող անձ հաշվառվել են 2-ը, 8 խնամատար ծնողների հետ կնքվել են պայմանագրեր, որոնց ընտանիքներում խնամվում են 16 երեխա: Որպես

երեխա որդեգրել ցանկացող անձ հաշվառվել են 14 թեկնածու. 4 թեկնածու ունեն ընտրված երեխաներ, 2-ը՝ դատարանով իրականացրել են որդեգրումը, 2-ը՝ գործընթացի մեջ է: Որպես որդեգրման ենթակա երեխա հաշվառվել է 2-ը: Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 167 երեխայի տրվել են վկայագրեր:

Մարզում մուրացիկ և թափառաշրջիկ երեխաներ հաշվառված չեն: Ոստիկանության կողմից պրոֆիլակտիկ հաշվառման են վերցվել 21 իրավախախտ, հաշվառումից հանվել՝ 15-ը: Երեխաների իրավունքների պաշտպանության կառույցների համագործակցության արդյունքում մարզից 4 երեխա ուղղորդվել են «Սյունիքի մարզի երեխայի և ընտանիքի աջակցության կենտրոն» ՊՈԱԿ:

Կյանքի դժվարին իրավիճակներում գտնվող 303 երեխաների տվյալներ մուտքագրվել է Նորք տեղեկատվավերլուծական կենտրոնի «Մանուկ» բազա: Հայ օգնության ֆոնդի «Հայաստանի երեխաների աջակցության» հովանավորչական ծրագրում ընդգրկված միակողմանի և երկկողմանի ծնողազուրկ 285 երեխա ստացել են ֆինանսական աջակցություն: 44-օրյա պատերազմում զոհված զինծառայողների 157 երեխաներ ընդգրկվել են ՀՕՖ-ի «Զոհված զինծառայողների երեխաների աջակցության» ծրագրում և ստացել ֆինանսական աջակցություն: Միակողմանի ծնողազուրկ և զոհված զինծառայողների 40 երեխաներ իրենց ամառային հանգիստն են անցկացրել Հանքավանի «Արագած» ճամբարում:

Բերձորի միջանցքի փակման հետևանքով իրականացվել է Գորիսի հյուրանոցներում ժամանակավորապես բնակություն հաստատած արցախցիների կարիքի գնահատում և համապատասխան իրերով ապահովում:

❖ **Կրթության, մշակույթի և սպորտի բնագավառ.**

Մարզում գործում է 117 հանրակրթական ուսումնական հաստատություն՝ 75 միջնակարգ, 5 ավագ, 34 հիմնական, 2 տարրական, 1 հատուկ դպրոց: Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններից 6-ը ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության ենթակայության են, իսկ 111-ը՝ մարզային, որոնցից 31-ը քաղաքային են, 86-ը՝ գյուղական: Մինչև 10 աշակերտ ունեցող դպրոցների թիվը՝ 18: Առաջին դասարանցի չեն ունեցել 10 դպրոց:

2022 թվականի սեպտեմբերի 15-ի դրությամբ.

- Մարզի աշակերտների թիվը՝ 1 7537, Առաջին դասարանցիների թիվը՝ 1650:
- Մարզային ենթակայության 111 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում կոմպլեկտավորվել է 1088 դասարան՝ 15363 աշակերտով, այդ թվում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 323 աշակերտ՝ 72 դպրոցից:

Ուսուցման հեռավար կազմակերպման թույլտվություն տրվել է անհատական 9 սովորողի և 2 դասարանի սովորողի:

Մարզում հաշվառված նախադպրոցական տարիքի 4290 երեխա ընդգրկվել են մարզի համայնքային ենթակայության թվով 46 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում:

2021-2022 ուսումնական տարում միջնակարգ կրթության շրջանավարտների թիվը կազմել է 1085 աշակերտ:

2022թ. Սյունիքի մարզից ՀՀ բուհերի ընդունելության մրցույթի հիմնական փուլին մասնակցելու հայտ է ներկայացրել 722 դիմորդ, որոնցից ընդունվել է 601-ը (83.2%), որից 108-ը՝ անվճար:

Մարզի դպրոցների 15 աշակերտ արժանացել է Գերազանցության մեդալի:

2021-2022 ուսումնական տարվա առարկայական օլիմպիադաների մարզային փուլին մասնակցել է 785 աշակերտ, մրցանակակիր՝ 329 աշակերտ, որից 120-ը մասնակցել են հանրապետական փուլին: Հանրապետական փուլի մասնակից աշակերտները գրավել են 48 մրցանակային տեղ, որից 17-ը ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարությունից կստանա ամսական անվանական կրթաթոշակ: «Նախնական զինվորական պատրաստություն» առարկայից անհատական մրցապայքարում 2 աշակերտ արժանացել է ոսկե մեդալի:

Ուսումնական հաստատություններին բաշխվել է գերազանց առաջադիմության 2500 գովասանագիր:

ՀՀ առողջապահության նախարարին ներկայացվել է նպատակային ուղեգիր տրամադրելու 2 միջնորդագիր՝ Երևանի Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանի «Բուժական գործ» մասնագիտության 2022-2023 ուսումնական տարվա առկա ուսուցմամբ բակալավրի ընդունելության քննությունների նպատակային ուսուցման տեղերի մրցույթին մասնակցելու համար:

Մարզի հանրակրթական դպրոցներում առկա ուսուցչի թափուր տեղերը համալրելու համար դպրոցներում պարբերաբար հայտարարվում են մրցույթներ: Ուսումնական հաստատություններում համապատասխան մասնագետ չլինելու դեպքում թափուր ժամերը ժամանակավոր դասավանդվում են «Մենթոր դպրոցներ»-ի ուսուցիչների կամ «Դասավանդի՛ր, Հայաստան» հիմնադրամի կողմից գործուղված ուսուցիչների կողմից:

2022 թվականին Սյունիքի մարզպետարանի ենթակայության 22 հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում կայացել է հաստատության տնօրենի պաշտոնի թափուր տեղը զբաղեցնելու համար մրցույթ, իսկ 11 ուսումնական հաստատությունում հայտարարված մրցույթը կկայանա 2023 թվականին՝ համաձայն ՀՀ կառավարության 2010 թվականի մարտի 4-ի N 319-Ն կարգի:

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի՝ 2022 թվականի նոյեմբերի 29-ի N 1573-Ա հրամանով ստեղծված՝ ՀՀ Սյունիքի մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ուսուցիչների ատեստավորման հանձնաժողովը իրականացրել է Սյունիքի մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ուսուցիչների ատեստավորման գործընթացը, որի արդյունքում ատեստավորվել են 488 ուսուցիչ:

Հանրակրթական ուսումնական հաստատություններից սեփական նախաձեռնությամբ (կամավոր) ատեստավորման արդյունքում ատեստավորվել են 48 ուսուցիչ:

Մարզպետարանի ենթակայության ուսումնական հաստատություններից 5 ուսուցչի շնորհիվ է որակավորման առաջին աստիճանի տարակարգ:

45 դպրոցում գործում են ռոբոտաշինության լաբորատորիաներ: Տվյալ դպրոցների սովորողների մի մասը իրենց մասնակցությունն են ունեցել Արմատ ճամբարին:

Մարզից ՀՀ Կոտայքի մարզի «Լուսաբաց» ճամբար են մեկնել 140 աշակերտ՝ 2 հերթափոխով, մարզի զոհված, հաշմանդամ դարձած զինծառայողների և

աշխարհագրայինների, ծնողագուրկ և սակավ ապահովված բազմազավակ ընտանիքների 7-13 տարեկան երեխաներ:

«Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրի շրջանակներում 111 ուսումնական հաստատություններից 81-ում տարրական դասարանների աշակերտներին տրամադրվում է տաք սնունդ, 30-ում՝ չոր:

Մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններին բաշխվել է 37 անուն 39651 կտոր անվճար և 201 անուն 151440 կտոր վճարովի դասագիրք:

«Լուսապսակ» և «Ոսկի Խատուտիկ» ՍՊԸ-ների կողմից ստացել ենք 4 անուն 2048 կտոր անվճար ամսագիր, որոնք բաշխվել են մարզի հանրակրթական և նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններին:

Մարզում մշակույթի դերը բարձրացնելու ու ազգային մշակութային արժեքներն պահպանելու ուղղությամբ իրականացվել են մի շարք ծրագրեր, ինչպես նաև սպորտային բազմաբնույթ միջոցառումներ առողջ ապրելակերպի արմատավորման, մասսայականացման, ֆիզկուլտուրայի և սպորտի քարոզչության ապահովման նպատակով:

ԿԳՄՍ նախարարության կողմից ներկայացված «Բաժանորդային համակարգի ներդրման» դպրոցական արձնեմենտային ծրագրից օգտվել են 491 աշակերտ: «Կապանի Ա. Շիրվանզադեի անվան դրամատիկական թատրոն» ՊՈԱԿ-ում ներկայացվել է 10 բեմականացում, որից 4-ը եղել է առաջնախաղ, տարվա ընթացքում բեմադրվել է 48 ներկայացում՝ ավելի քան 4000 հանդիսատեսի մասնակցությամբ:

Թատրոնի միջազգային օրվա առիթով «Կապանի Ա. Շիրվանզադեի անվան դրամատիկական թատրոն» ՊՈԱԿ-ը մասնակցեց Երևանում կայացած «Արտավազդ» ամենամյա մրցանակաբաշխությանը և արժանացավ «Հատուկ մրցանակի»:

Մարզի պատվիրակությունները մասնակցել են հանրապետական 4 փառատոնների՝ ներյայացել տաղավարներով՝ ցուցադրել համայնքներին բնորոշ արվեստն ու արհեստը:

Մարզի երաժշտական, արվեստի ու գեղարվեստի դպրոցներում սովորում են 2465 սան: Մարզը մասնակցել է Երևանի և ՀՀ մարզերի երաժշտական և արվեստի դպրոցների փոխգործակցության «Քույր-դպրոցներ» ծրագրին: Մարզպետարանի աջակցությամբ մարզի 30 երիտասարդներ մասնակցել են Երևանում կազմակերպված «Հզոր համայնք» միջոցառմանը:

Մարզում գործում է 8 մանկապատանեկան մարզադպրոց, որտեղ հաճախում են 2125 սան:

Անց են կացվել «ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հանրակրթական դպրոցների 1-3 և 4-7 դասարանների աշակերտների միջև սպորտլանդիա» մարզական միջոցառման, «ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և ԱՀ հանրակրթական դպրոցների 7-12-րդ դասարանների միջև կազմակերպվող սպարտակիադա» մարզական միջոցառումների համայնքային և մարզային փուլերը, հանրապետական փուլում մարզը ներկայացնող թիմերը գրավել են պատվավոր տեղեր:

Ազգային ժողովի գավաթի խաղարկության հանրապետական փուլում մարզի հավաքական թիմը գրավել է պատվավոր առաջին տեղը:

Մարզում կազմակերպվել է «ՀՀ վարչապետի գավաթ» սիրողական սեղանի թենիսի մրցաշարի համայնքային և մարզային փուլերը, մարզային փուլում հաղթող ճանաչված թենիսիստները մասնակցել են հանրապետական փուլին, նրանցից չորսը արժանացել են դրամական պարգևների:

Մարզի ներկայացուցիչները մասնակցել են «ՀՀ վարչապետի գավաթ» խճուղային կրոսավազքի, հեծանվավազքի սիրողական մրցաշարերին և գրավել մրցանակային տեղեր:

«ՀՀ վարչապետի գավաթ» դպրոցականների թիմային խճուղավազքի հանրապետական փուլում մարզային փուլում հաղթող ճանաչված Կապանի թիվ 9 ավագ դպրոցի թիմը գրավել է առաջին տեղը:

Մարզպետարանի աջակցությամբ Սյունիքի մարզի «Հաշմանդամների աջակցության Ողջի» հ/կ-ն և «Հաշմանդամ անձանց սեղանի թենիսի հայկական ֆեդերացիա» հ/կ-ն Կապանում անց են կացրել սեղանի թենիսի բաց առաջնություն՝ նվիրված 44-օրյա պատերազմում զոհված հերոսներին:

Դպրոցականների ոչ պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլային թիմերի մասնակցությամբ կազմակերպվել է Ռ. Բերեզովսկու անվան ֆուտբոլային մրցաշար:

2022 թվականին սկսվել է «Սիսիանի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՊՈԱԿ-ի մասնաշենքի կապիտալ վերանորոգումը:

❖ Առևտրի, հասարակական սննդի և սպասարկման բնագավառ

2022 թվականին մարզի սպառողական շուկայում մանրածախ ապրանքաշրջանառությունը նախնական տվյալներով՝ ընթացիկ գներով, կազմել է մոտ 30.257 մլրդ դրամ, ընդ որում առևտրաշրջանառության ավելի քան 61 %-ը կամ 18,4 մլրդ դրամը ձևավորվել է խանութների և կրպակների միջոցով:

2022 թվականի առաջին կիսամյակի հաշվետվությունների ամփոփ տվյալներով, մանրածախ առևտրով զբաղվող օբյեկտների թիվը մարզում կազմել են 1148 միավոր, հանրային սննդի օբյեկտների թիվը՝ 183, կենցաղային ծառայությունների օբյեկտների թիվը՝ 279:

Բնակչության մեկ շնչի հաշվով մանրածախ առևտրի շրջանառությունը նախնական տվյալներով կազմում է մոտ 224.6 հազ. դրամ:

Մարզում մատուցված վճարովի ծառայությունների ծավալը նախնական տվյալներով 2022 թվականին՝ ընթացիկ գներով, կազմել է շուրջ 38.2 մլրդ դրամ:

Բնակչության մեկ շնչի հաշվով վճարովի ծառայությունների ծավալը կազմել է մոտ 284.1 հազ. դրամ:

Մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձը 2022թ. մարզի կազմակերպություններում կազմել է 276,6 հազ դրամ, որը բարձր է հանրապետության համապատասխան ցուցանիշից (238,7 հազ դրամ) մոտ 15,9%-ով, ինչը պայմանավորված է հանքագործական արդյունաբերության ոլորտում բարձր աշխատավարձերի մակարդակով:

2021 թվականին մարզում տնտեսապես ակտիվ բնակչությունը կազմել է 72,8 %, գործազրկության մակարդակը կազմում է 9.8%, զբաղվածության մակարդակը կազմել է մոտ 65.7%:

❖ Արտաքին կապեր.

2022 թվականի ընթացքում շարունակվել են աշխատանքները գործընկեր կառույցների հետ, ինչպես նաև մշակվել և գործարկվել է արտաքին կապերի ընդլայնմանն ու զարգացմանն ուղղված միջոցառումների նոր մոդել:

2022 թվականի ընթացքում Սյունիքի մարզպետն ընդունել է մի շարք դեսպանատներից և միջազգային կառույցների գրասենյակներից ներկայացուցիչներ, մասնավորապես՝ Հայաստանում Ավստրական զարգացման գործակալության, Վորլդ Վիժն-Հայաստանի, Հայկական կարմիր խաչի ընկերության, Եվրամիության պատվիրակության, Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի, «Առողջություն Հայաստանի», Ռազմավարական զարգացման գործակալության, Հայաստանում շվեյցարական համագործակցության գրասենյակի տարածաշրջանային գրասենյակի, ՄԱԿ-ի՝ Պարենի և գյուղատնտեսության, Զարգացման ծրագրերի, Բնակչության հիմնադրամի, Փախստականների գործերով գլխավոր հանձնակատարի, ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի և Պարենի համաշխարհային ծրագրի հայաստանյան գրասենյակների, ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության ներկայացուցիչներին:

Նշենք որ վերոնշյալ կառույցների այցերի հիմնական նպատակը եղել է Սյունիքում տեղում հետպատերազմյան վիճակին ծանոթանալը, աջակցության պատրաստակամություն հայտնելը և առկա կարիքներին ծանոթանալը:

Հարկ է նաև նշել, որ այցերից հետո ստացվել են ներկայացված կարիքներին համապատասխան աջակցություններ նշված կառույցներից որոշների կողմից:

2022 թ. մայիսին Կապան քաղաքում Սյունիքի մարզպետարանի նախաձեռնությամբ և Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության հետ համատեղ կազմակերպվել է «Միջտարածաշրջանային առևտրատնտեսական համագործակցության զարգացումը Եվրասիական տնտեսական միությունում» ԵԱՏՄ ամենամյա աշխատաժողովը:

Կապված մարզում միջազգային կառույցների կողմից իրականացվող բազմաթիվ ու տարաբնույթ ծրագրերի հետ կարիք է առաջացել այդ բոլոր աշխատանքներում համակարգման ֆունկցիայի՝ աշխատանքների արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով, վերջինս Սյունիքի մարզպետարանը վերցրել է իր վրա, մշակելով և առաջարկելով աշխատանքի նոր մոդել: 2022 թ. նոյեմբերին մարզպետարանի նախաձեռնությամբ և իրականացմամբ կայացել է «Միասին Սյունիքի համար» աշխատաժողովը, որը մի տեղում է հավաքել մարզի հետ առնչվող բոլոր միջազգային կառույցների ներկայացուցիչներին՝ նպատակ հետապնդելով բարձրացնել փոխադարձ համագործակցության արդյունավետությունը:

Համաձայն աշխատաժողովի արդյունքում ձեռք բերված պայմանավորվածության հետագա բոլոր ծրագրերը պետք է համակարգվեն Սյունիքի մարզպետարանի կողմից, ի պատասխան՝ մասնակից կառույցները հնարավորություն են ստացել իրականացվող և պլանավորվող ծրագրերի մասով համագործակցել Սյունիքի մարզպետարանի հետ՝ կապված իրական կարիքների սահմանման և առաջնահերթությունների, ոլորտային ուղորդման, որոշ տվյալների հավաստիության և նմանատիպ այլ համագործակցության հետ:

Աշխատաժողովի արդյունքներից է նաև պայմանավորվածությունն ու աշխատանքները միասնական էլեկտրոնային հարթակի շուրջ, որը պետք է ծառայի որպես բազա և որպես համակարգման աշխատանքների ուղղությամբ ստացված արդյունք, հետևաբար այն պետք է հեշտացնի և արդյունավետորեն համակարգի ոլորտը: Տվյալ պահին այդ հարթակի շուրջ նախապատրաստական/ադապտացիոն աշխատանքներ են տարվում:

2022թ. հոկտեմբերի 21-ին Կապանում բացվեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության հյուպատոսարանը, որը թե հանրապետության, և թե մարզի համար անչափ կարևոր իրադարձություն էր, որին մասնակցում էին Հայաստանի և Իրանի արտգործնախարարներ Արարատ Միրզոյանը և Հոսեյն Ամիր Աբդոլլահիանը:

2022 թվականի հոկտեմբերին հայ-ֆրանսիական միջտարածաշրջանային ապակենտրոնացված համագործակցության շրջանակներում Սյունիքի մարզպետ Ռոբերտ Ղուկասյանը Ֆրանսիա կատարած աշխատանքային այցի շրջանակներում ստորագրել է Օվերն Ռոն-Ալպ շրջանի հետ համագործակցության համաձայնագիր, որով 300 հազար եվրո աջակցություն է տրամադրվել Սյունիքի մարզին, որը կուղղվի մարզի զարգացմանը, և մասնավորապես, Ադրբեջանի կողմից սեպտեմբերի 13-ի ռազմական գործողությունների արդյունքում առաջացած հիմնախնդիրների լուծմանը:

Ֆրանսիայի հետ համագործակցությանը նոր շունչ հաղորդեց ֆրանսիական կողմից ստացված ֆինանսավորման գործիքների մասին տեղեկատվությունը, որի հետ կապված մարզպետարանի կողմից մարզի համայնքներին փորձագիտական աջակցություն է տրամադրվել և տարվա ավարտին մարզի բոլոր համայնքները արդեն գրանցված են եղել էլեկտրոնային հարթակում և կարող են դիտարկվել որպես գործընկեր Ֆրանսիայի համայնքների կողմից, ներկայացնել ծրագրեր՝ համատեղ իրականացման նպատակով:

❖ **Մարզպետի գործունեության լուսաբանում**

Մարզպետարանի գործունեությունը լուսաբանվել է մարզպետարանի պաշտոնական <http://syunik.mtad.am/> կայքում, մարզպետարանի ֆեյսբուքյան էջում, ինչպես նաև տեղեկատվական նյութեր են տարածվել մարզային ու հանրապետական լրատվամիջոցներով:

Մարզպետարանի կայքում տեղադրվել են նաև պարտադիր հրապարակման ենթակա փաստաթղթերը, տեղեկատվական նյութերը, հայտարարությունները, Սյունիքի մարզպետի և առանձին ստորաբաժանումների տարեկան և ընթացիկ հաշվետվությունները, 2022 թվականին մարզպետի կողմից ընդունված որոշումները, քաղաքացիների ընդունելության արդյունքները, դիմումների, բողոքների վերլուծությունները:

2022թ. մարզպետին ուղղվել է տեղեկատվություն ստանալու 118 գրավոր հարցում, որոնց սահմանված կարգով և ժամկետներում պատասխան է տրվել:

Հաշվետու ժամանակահատվածում մարզպետը հարցազրույցներ է տվել տեղական և հանրապետական լրատվամիջոցներին, ՋԼՄ-ների համար կազմակերպվել է նաև մարզպետի 2 մամուլի ասուլիս: